

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/73-6>  
УДК 336.009.6

**Дрималовська Х. В.**

кандидат економічних наук,  
старший викладач кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,  
Національний університет «Львівська політехніка»  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5880-6395>

**Антонів А. Р.**

аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва,  
Національний університет «Львівська політехніка»

**Drymalovska Khrystyna**

Candidate of Economic Sciences,  
Senior Lecturer of the Department of Management and International Business,  
National University "Lviv Polytechnic"

**Antoniv Andriy**

Postgraduate Student  
of the Department of Management and International Business,  
National University "Lviv Polytechnic"

## СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОСЛУГ У СКЛАДІ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

### THE ESSENCE AND SIGNIFICANCE OF INVESTMENT SERVICES WITHIN FINANCIAL SERVICES

*У статті наведено сутність самого поняття «послуга», загальні ознаки послуги незалежно від їх виду, визначено основні види фінансових послуг. Розглянуто трактування фінансової послуги через вичення Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії». На основі проведених досліджень відведено важливу роль такому сегменту фінансових послуг як інвестиційні послуги. Проаналізовано наукові праці щодо трактування поняття «інвестиційні послуги». Доповнено існуючі ознаки інвестиційних послуг такими: цілеспрямованість, динамічність, системність, об'єктивність. Запропоновано схематично представити сутність та значення інвестиційних послуг у складі інвестиційних послуг на основі виокремлення основних складових: інвестиційні технології, інвестиційна інформація, інвестиційні цілі, інвестиційна ідея.*

**Ключові слова:** послуга, фінансові послуги, інвестиційні послуги, інвестиційні технології, інвестиційна ідея.

*Economic entities involved in the production, distribution, exchange, and consumption of goods and services engage in activities primarily aimed at satisfying financial interests. Their financial interests are primarily associated with the search for and mobilization of available financial resources for subsequent use in investment operations across various asset classes, enabling the achievement of set objectives. Therefore, the question arises regarding the application of optimal tools and mechanisms for managing, forming, and utilizing accumulated capital. Research into this concept pertains to establishing effective financial relationships among participants in the field of investment services. The purpose of the article is to analyze existing approaches to understanding the concept of "investment services," identifying their main components, providing key characteristic features, and determining their role in the development of the financial sector. The article outlines the essence of the concept of "service," general characteristics of services regardless of their type, and identifies the main types of financial services. The interpretation of financial services is examined through the study of the Law of Ukraine "On Financial Services and Financial Companies." Based on the conducted research, significant attention is given to the role of investment services within the financial services segment. Scientific works regarding the interpretation of the concept of "investment services" are analyzed. Additional features of investment services, such as purposefulness, dynamism, systematic nature, and objectivity, are introduced. A proposal is made to schematically present the essence and significance of investment services within the framework of investment services by isolating key components: investment technologies, investment information, investment goals, and investment ideas. Therefore, the investment services sector helps establish an efficient mechanism for the redistribution of financial resources, contributing to the creation of investment capital and fostering economic growth through financial activity and entrepreneurial development.*

**Keywords:** service, financial services, investment services, investment technologies, investment idea.

**Постановка проблеми.** Суб'єкти економіки, які беруть участь у виробництві, розподілі, обміні та споживанні товарів і послуг, здійснюють діяльність з метою задоволення перш за все фінансових інтересів. Їх фінансові інтереси пов'язані, насамперед, із пошуком та залученням вільних фінансових ресурсів з метою подальшого їх використання в процесі проведення інвестиційних операцій з різними видами активів, що дозволяє досягати поставлених цілей. Тому постає питання щодо застосування оптимальних інструментів та механізмів управління, формування та використання накопиченого капіталу. Дослідження вказаного поняття стосуються встановлення ефективних фінансових взаємовідносин між учасниками у сфері інвестиційних послуг.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Вивчення питання сутності та значення інвестиційних послуг у складі фінансових послуг відображено у працях таких науковців як Клейменова С.М. [1], Мацук З.А. [3], Коваленко Ю.М. [4], Яценко І.В. [5], Кобушко І.М. [6]. Необхідно звернути увагу на праці, які присвячені вивченню характерних ознак інвестиційних послуг, їх основних складових та ролі у розвитку фінансового сектору [2; 7–9].

**Мета статті** полягає в аналізуванні існуючих підходів до розуміння поняття «інвестиційні послуги», ідентифікуванні їх основних складових, наведенні їх ключових характерних ознак, а також визначенні їх ролі у розвитку фінансового сектору.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** На сьогодні сфера послуг займає провідне місце у забезпеченні прийняттого економічного стану будь-якої країни, створюючи оптимальні можливості для сприяння розвитку та задоволення потреб суспільства. Цей сектор економіки охоплює різноманітні види діяльності, які передбачають реалізацію взаємовідносин зацікавлених сторін. Спектр послуг безмежний, проте можемо навести деякі з них: консультаційні, освітні, транспортні, медичні фінансові, технічні, IT-послуги тощо.

У юридичному контексті послугу вважають як «різновид цивільних правовідносин, виражається у вигляді певної правомірної операції, тобто у вигляді ряду доцільних дій виконавця або в діяльності, що є об'єктом зобов'язання, що має нематеріальний ефект, нестійкий речовинний результат або упредметнений результат, пов'язаний з іншими договірними відносинами, що й характеризуються властивостями здійсненності, невіддільності від джерела, моментальної споживаності, неформалізованості якості» [1]. Як бачимо послугу

можна описати як складну сукупність дій або операцій, виконання яких спрямоване для задоволення потреб або бажань іншої сторони, характеризується рядом властивостей та специфічних рис, що відрізняють його від інших форм правовідносин.

Основними загальними ознаками ідентифікування послуг незалежно від їх виду можуть бути наступні:

1) специфічна форма економічних взаємовідносин, відповідно до яких здійснення діяльності зумовлює задоволення інтересів учасників у відповідь на певну плату або угоду;

2) реалізація чітко встановлених дій, спрямованих на досягнення визначених цілей;

3) задоволення потреб фізичних та юридичних осіб;

4) послуга має бути корисною для того, хто її отримує, інакше кажучи, вона має приносити певну користь;

5) послуга не має речовинного втілення й невіддільна від особистості виконавця: послуги часто пов'язані з діяльністю або експертними знаннями самої особистості, що їх надає, і не можуть бути відокремлені від цієї особистості [1].

Поряд з іншими видами послуг визначальну роль у забезпеченні стабільності, розвитку та зростання економіки, зумовлюючи підтримку фінансового благополуччя як індивідів, так і підприємств, покладено на фінансові послуги. Відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії», фінансову послугу трактують як «операція або декілька операцій, пов'язаних однією правовою метою, з фінансовими засобами, що здійснюються в інтересах інших осіб, ніж надавач такої фінансової послуги, а також послуги, прямо визначені спеціальними законами як фінансові послуги» [2]. Основними видами фінансових послуг згідно із вищевказаним Законом України можуть бути: 1) страхування; 2) надання коштів та банківських металів у кредит; 3) залучення коштів та банківських металів, що підлягають поверненню; 4) фінансовий лізинг; 5) факторинг; 6) надання гарантій; 7) торгівля валютними цінностями; 8) фінансові платіжні послуги; 9) фінансові послуги, що надаються в межах професійної діяльності на ринках капіталу, передбаченої частиною другою статті 41 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» [2].

В контексті зазначеного Закону України бачимо, що фінансові послуги спрямовані на здійснення операцій в результаті застосування фінансових засобів з метою досягнення визначених цілей, враховуючи інтереси клієнтів-отримувачів такого виду послуг.

Також наведено перелік видів фінансових послуг, за якими можна класифікувати операції. Потрібно зазначити, що в сфері фінансових послуг існує низка нормативно-правових актів, які встановлюють правила, стандарти, умови та процедури, що стосуються регулювання ринків банківських послуг, цінних паперів, вирішення питання ліцензування певних видів діяльності, захисту прав інвесторів, встановлення правових умов участі на ринку іноземного капіталу тощо. Тому, коли постає питання реалізації інвестиційних цілей клієнта, то сегмент фінансових послуг передбачає активний рух грошових коштів, пов'язаних із здійсненням операцій з різноманітними активами, з метою отримання прибутку (доходу), використовуючи оптимальні інструменти та механізми управління, формування та використання накопиченого капіталу. В результаті цього, актуальним стає питання дослідження сутності та значення інвестиційних послуг.

У науковій праці Мацука С.А. вказано, що вид фінансових інструментів визначає чи фінансові послуги можуть бути інвестиційними. Такими фінансовими інструментами є: переказні цінні папери (фінансові інструменти, які представляють зобов'язання їх видавця перед власником, такі як акції, облігації, депозитні сертифікати тощо); інструменти грошового ринку (короткострокові фінансові інструменти, які мають високу ліквідність, наприклад, векселі, депозити з відкладеним строком погашення, короткострокові цінні папери тощо); паї колективних інвестиційних фондів (інвестиційні фонди, які об'єднують кошти від різних інвесторів для спільного управління та інвестування в різні активи відповідно до вкладених цілей фонду); похідні інструменти (фінансові контракти, вартість яких залежить від ціни базового активу або події, такі як опціони, ф'ючерси, свопи, форварди тощо, дозволяючи інвесторам здійснювати угоди на майбутню ціну активу без потреби в його фактичному придбанні) [3].

Вищенаведені фінансові інструменти можна використовувати для досягнення цілей, пов'язаних для прикладу зі збереженням коштів, здійснення прибуткових операцій, зменшення ризику або спекуляцій на фінансових ринках. Інвестиційні фінансові послуги надають можливість клієнтам керувати своїми фінансовими потоками та досягати своїх інвестиційних цілей через використання різноманітних інвестиційних інструментів та стратегій.

Згідно із дослідженнями Коваленко Ю.М., інвестиційними послугами є «операції з фінансовими інструментами на ринках

фінансових послуг, зокрема інвестиційних, що виробляються суб'єктами, постійний рід занять або постійна діяльність яких полягає у виробництві таких послуг і/або провадженні інвестиційної діяльності на професійній основі, в інтересах професійних або роздрібних клієнтів за власний рахунок або за рахунок цих осіб, а у випадках, що передбачені законодавством, – за рахунок залучених від інших осіб фінансових активів, із метою одержання доходу і/або збереження реальної вартості таких активів» [4].

У праці Яценко І.В. ідентифіковано інвестиційну послугу як результат, який пов'язаний із вибором оптимальної інвестиційної ідеї, аналізуванням необхідної інформації, використанням спеціалізованих методів інвестування компаніями з метою захисту та забезпечення фінансових інтересів клієнтів – як окремих осіб, так і інституційних інвесторів, враховуючи інвестиційний профіль кожного клієнта, тобто очікувані доходи від інвестицій, максимальні припустимі втрати, рівень прийнятної ризику та тривалість інвестиційного періоду [5].

Кобушко І.М. сформулювала визначення досліджуваного поняття на основі двох аспектів:

1) як набір додаткових сервісів полягає в тому, що послуги, які пропонують суб'єкти ринку, є додатковими сервісами для інвесторів. Ці послуги можуть бути пов'язані з реальними або фінансовими об'єктами інвестування. Наприклад, це може включати консультації фахівців з інвестування, аналіз ринків, допомогу в управлінні портфелем, податкові консультації тощо, що допомагають інвесторам приймати обґрунтовані рішення з інвестування та оптимізувати їхні інвестиційні портфелі;

2) як цілісний інвестиційний продукт, який створюють компанії-учасники на фінансовому ринку, ґрунтується на використанні базових фінансових інструментів. Ці продукти зазвичай є комплексними інвестиційними засобами, які складаються з різноманітних фінансових інструментів і можуть бути спрямовані на вирішення конкретних фінансових цілей [6].

Дубовик С.В. узагальнив існуючі концепції щодо обґрунтування сутності поняття «інвестиційна послуга», виокремлюючи підходи за певними ознаками:

– за ступенем зв'язку з інвестиційними ресурсами: ресурсний (інвестиційна послуга визначається через конкретні ресурси, що використовуються для здійснення інвестиційних операцій) та трансфертний (інвестиційна послуга може полягати у відносинах передачі



права власності або контролю над ресурсами) підходи;

– за масштабом охоплення: спеціалізований (розглядає інвестиційну послугу як спеціалізовану, орієнтовану на певний аспект фінансового ринку чи конкретний тип операцій) та інтегративний (розглядається інвестиційна послуга як частина більшого фінансового процесу, що охоплює ширший спектр фінансових послуг та операцій) підходи;

– за сутнісним наповненням: інструментальний (акцентує на конкретних інструментах (наприклад, цінних паперах, фондових товарах тощо), які використовуються для надання послуги) та функціональний (інвестиційна послуга розглядається з точки зору її функціональності та призначення, яке вона виконує на фінансовому ринку (наприклад, консультування, управління активами, брокерські послуги тощо)) підходи;

– з позиції особливостей ринкового середовища: інфраструктурний (зосереджується на структурних елементах та системах, які забезпечують інвестиційну діяльність (наприклад, біржі, розрахункові системи, інфраструктура для торгівлі тощо)) та кон'юнктурний (враховуються умови ринку та поточна ситуація, що впливають на характер надання інвестиційних послуг, зокрема, актуальні обставини фінансового та економічного характеру) підходи [7].

Ці підходи допомагають у розумінні та узагальненні концепцій, пов'язаних з інвестиційними послугами, звертаючи увагу на різноманітні аспекти їх визначення та характеристик.

У науковій праці запропоновано кілька підходів до розуміння інвестиційної послуги: цільовий, виробничий, продуктовий, процесний, інструментальний, інфраструктурний, ресурсний, кон'юнктурний. Крім того, науковець, здійснивши значний обсяг наукових досліджень, виокремив ознаки інвестиційних послуг з метою ґрунтовного висвітлення їх економічної суті [8]:

– компліментарність – процес створення інвестиційної послуги пов'язаний із здійсненням інвестиційного процесу, охоплюючи формування інвестиційної ідеї, аналізування інформації, застосування інвестиційних технологій;

– субституційність – інвестиційні послуги можуть бути взаємозамінні, оскільки існує вибір серед різних інвестиційних альтернатив. Інвестори можуть вибирати між різними послугами в залежності від своїх потреб і стратегій;

– аналітичність – вказує на те, що перед наданням інвестиційної послуги обов'язково проводиться аналітична робота, що включає

в себе пошук та відбір фінансових інструментів, аналізування ризиків та формування конкретних інвестиційних пропозицій;

– технологічність – вказує на застосування різних технологій для задоволення інвестиційних потреб клієнтів, що може включати в себе використання різних інвестиційних платформ, аналітичних інструментів та інших технологій для покращення якості обслуговування;

– персоніфікованість – інвестиційна послуга може бути адаптована під індивідуальні потреби та вподобання клієнта;

– ризикованість – результат інвестування є невизначеним і пов'язаним з ризиками, що обумовлено недостатньою поінформованістю однієї із сторін щодо інвестиційних активів та непередбачуваністю і нестабільністю умов на фінансових ринках та в інвестиційному середовищі загалом;

– хронометричність – час є важливим фактором у прийнятті рішень щодо здійснення інвестиційного вибору [8].

Зазначені підходи та ознаки інвестиційних послуг вказують на комплексний підхід до розгляду цього економічного явища. Проте пропонуємо доповнити існуючі ознаки інвестиційних послуг такими:

– цілеспрямованість: вказує на те, наскільки чітко визначено та реалізовано мету інвестиційних послуг. Інвестиції повинні відповідати конкретним фінансовим цілям та потребам клієнта, враховуючи ризики, терміни та інші фактори для досягнення оптимального фінансового результату;

– динамічність: готовність та здатність інвестиційних послуг адаптуватися до змін на фінансових ринках. Зміни в економічних умовах, політиці, технологіях та інших аспектах можуть впливати на інвестиційні можливості;

– об'єктність: полягає в тому, що кожен вид інвестицій має свої унікальні характеристики, які впливають на те, як вони надаються та які переваги чи ризики вони можуть мати для інвесторів;

– системність: означає врахування всіх аспектів інвестиційного процесу як системи, де всі елементи взаємодіють між собою. Інвестиційні послуги повинні бути вбудовані у велику систему, щоб забезпечити їхню координативну та оптимізаційну.

На основі аналізування наукових праць пропонуємо схематично представити сутність та значення інвестиційних послуг на рис. 1.

З рис. 1 можемо визначити інвестиційні послуги як вид фінансових послуг, що передбачає здійснення операцій з фінансовими активами на основі врахування їх складових (інвестиційні технології, інвестиційна

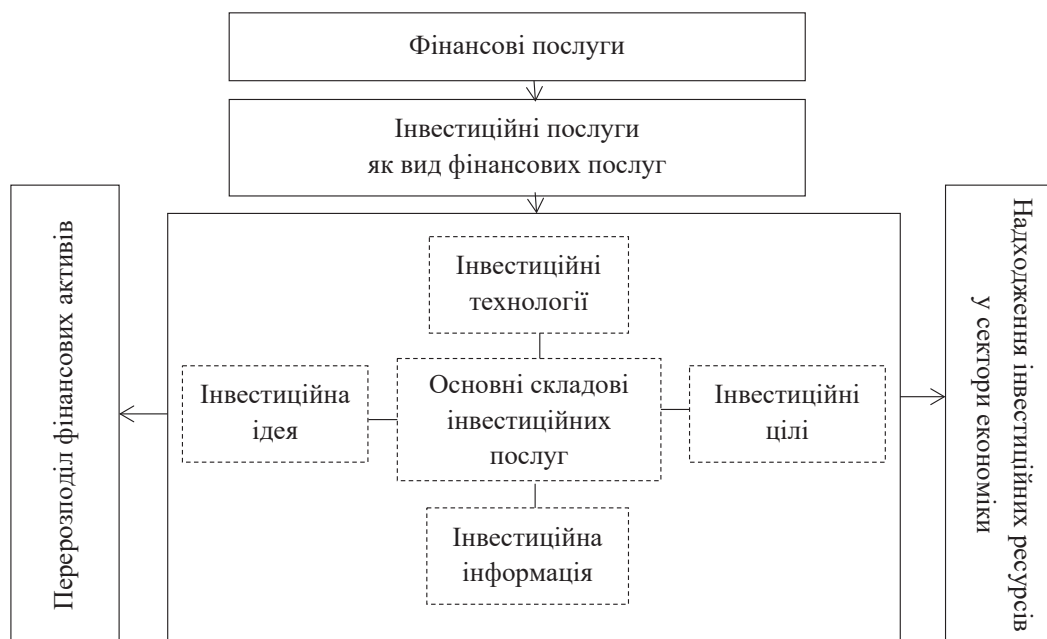


Рис. 1. Сутність та значення інвестиційних послуг у складі фінансових послуг

Джерело: сформовано авторами на основі [1–9]

інформація, інвестиційні цілі, інвестиційна ідея), забезпечуючи надходження інвестиційних ресурсів у сектори економіки та перерозподіл фінансових активів.

**Висновки.** В результаті опрацювання наукових праць [1–9] можна стверджувати, що основними складовими, які відображають сутність інвестиційних послуг є: інвестиційні технології (застосування різноманітних технологій та інструментів для оптимізації управління портфелем, моніторингу ринків, ризиків та потенційного доходу); інвестиційна ідея (вибір конкретних інвестиційних можливостей або стратегій, що відповідають фінансовим цілям клієнта); інвестиційні цілі

(врахування індивідуальних аспектів клієнтів); інвестиційна інформація (ретельне аналізування ринку, фінансових інструментів та інших факторів з метою прийняття обґрунтованих рішень щодо інвестування). Крім того, доповнено існуючі ознаки інвестиційних послуг такими: цілеспрямованість, динамічність, системність, об'єктність. Інвестиційні послуги спрямовані на надання клієнтам консультацій, допомоги та здійснення управління для досягнення їхніх фінансових цілей з урахуванням індивідуального контексту та уподобань. Ключовою метою є оптимізація ризику та доходності інвестицій відповідно до потреб та очікувань клієнта.

#### Список використаних джерел:

1. Клейменова С.М. Поняття та види фінансових послуг за законодавством України. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 5(11). С. 274–281.
2. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> (дата звернення: 17.01.2024).
3. Мацук З.А. Фінансові послуги на ринку цінних паперів України: теорія та практика : монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 367 с.
4. Коваленко Ю.М. Місце, сутність і класифікаційні ознаки інвестиційних послуг у складі фінансових послуг. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2018. № 9(37). С. 131–136.
5. Яценко І.В. Інноваційні зміни в індустрії інвестиційних фінансових послуг під впливом FINTECH. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/viewFile/11352/9468> (дата звернення: 17.01.2024).
6. Кобушко І.М. Інвестиційні послуги в контексті ефективного функціонування інвестиційного ринку України. *Науковий вісник ДГМА*. 2010. № 1(6Е). С. 299–305.
7. Дубовик С.В. Теоретичне обґрунтування сутності категорій «інвестиційна банківська послуга» та «інвестиційний банківський продукт». URL: [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/64056/5/Dubovyk\\_financial\\_assets.pdf](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/64056/5/Dubovyk_financial_assets.pdf) (дата звернення: 17.01.2024).

8. Яценко І.В. Поліваріантність наукових підходів до пізнання сутності поняття «інвестиційна послуга». *Соціальна економіка*. 2021. Вип. 61. С. 92–100.

9. Коваленко Ю.М., Яценко І.В. Ризики на ринку інвестиційних послуг і провадження державного нагляду (контролю). *Фінансові дослідження: електронне фахове видання*. 2019. № 2(7).

#### References:

1. Kleimenova S.M. (2023) Poniattia ta vydy finansovykh posluh za zakonodavstvom Ukrainy [The concept and types of financial services according to Ukrainian legislation]. *Aktualni pytannia u suchasni nauksi*, no. 5(11), pp. 274–281. (in Ukrainian)

2. Pro finansovi posluhy ta finansovi kompanii: Zakon Ukrainy vid 14.12.2021 № 1953-IX [On financial services and financial companies: Law of Ukraine dated 14.12.2021 No. 1953-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> (accessed 17 January 2024).

3. Matsuk Z.A. (2018) Finansovi posluhy na rynku tsinnykh paperiv Ukrainy: teoriia ta praktyka: monohrafiia [Financial services on the securities market of Ukraine: theory and practice: monograph]. Kyiv: KNEU, p. 367.

4. Kovalenko Yu.M. (2018) Mistse, sutnist i klasyfikatsiini oznaky investytsiinykh posluh u skladi finansovykh posluh [The place, essence, and classification features of investment services within the scope of financial services]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriia "Ekonomika"*, no. 9(37), pp. 131–136. (in Ukrainian)

5. Yatsenko I.V. Innovatsiini zminy v industrii investytsiinykh finansovykh posluh pid vplyvom FINTECH [Innovative changes in the investment financial services industry under the influence of FINTECH]. Available at: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/viewFile/11352/9468> (accessed 17 January 2024).

6. Kobushko I.M. (2010) Investytsiini posluhy v konteksti efektyvnoho funktsionuvannia investytsiinoho rynku Ukrainy [Investment services in the context of the efficient functioning of the investment market in Ukraine]. *Naukovyi visnyk DHMA*, no. 1(6E), pp. 299–305. (in Ukrainian)

7. Dubovyk S.V. Teoretychne obgruntuvannia sutnosti katehorii "investytsiina bankivska posluha" ta "investytsiinyi bankivskyi produkt" [Theoretical substantiation of the essence of the categories "investment banking service" and "investment banking product"]. Available at: [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/64056/5/Dubovyk\\_financial\\_assets.pdf](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/64056/5/Dubovyk_financial_assets.pdf) (accessed 17 January 2024).

8. Yatsenko, I.V. (2021) Polivariantnist naukovykh pidkhodiv do piznannia sutnosti poniattia "investytsiina posluha" [Multifaceted scientific approaches to understanding the essence of the concept "investment service"]. *Sotsialna ekonomika*, vol. 61, pp. 92–100. (in Ukrainian)

9. Kovalenko Yu.M., Yatsenko I.V. (2019) Ryzky na rynku investytsiinykh posluh i provadzhennia derzhavnogo nahliadu (kontroliu) [Risks in the market of investment services and the implementation of state supervision (control)]. *Finansovi doslidzhennia: elektronne fakhove vydannia*, no. 2(7). (in Ukrainian)